

Seat No. : _____

XE-104

T.Y.B.A.

March-2013

Sanskrit : Paper – XI

(Essay)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્રશ્નપત્રમાં છાપેલો પ્રશ્નક્રમાંક જ ઉત્તરવહીમાં લખો.

Instruction : Write the same question number in answer-book as mentioned in the question paper.

૧. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર નિબંધ લખો : ૨૫
1. Write an essay on any **one** of the following : 25
- (૧) વૈદિક સૂક્તોમાં કાવ્યતત્ત્વ.
(1) Poetic-elements in Vedic Suktas.
- (૨) બ્રાહ્મણ સાહિત્યનો પરિચય.
(2) Introduction of Brahmin Literature.
- (૩) મહાભારત : એક વિશ્વકોશ
(3) Mahabharat : As an Encyclopedia.
- (૪) વૈદિક દેવતાઓનું સ્વરૂપ.
(4) The form of Vedic Deities.
૨. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર નિબંધ લખો : ૨૫
2. Write an essay on any **one** of the following : 25
- (૧) સંસ્કૃત સ્તોત્ર સાહિત્ય
(1) Sanskrit stotra literature
- (૨) સંસ્કૃત નાટકોની ઉત્પત્તિ
(2) Origin of Sanskrit Drama.
- (૩) ભારતીય દર્શનમાં કર્મ અને પુનર્જન્મનો સિદ્ધાન્ત
(3) Doctrine of Karma and Rebirth in Indian Philosophy.
- (૪) ભારતીય દર્શનમાં મોક્ષવિચાર.
(4) Thoughts on spiritual salvation in Indian Philosophy.

3. (अ) सूचना प्रमाणे करो : (कोईपक्ष पांच) १०

3. (A) Do as directed : (any five) 10

- (१) अहम् परिश्रमं _____ । (√ कृ आज्ञार्थ/Imperative)
- (२) सः राष्ट्रसेवां _____ । (√ कृ आज्ञार्थ/Imperative)
- (३) त्वम् चतुरं _____ । (√ भू आज्ञार्थ/Imperative)
- (४) दुर्गा प्रसन्नां _____ । (√ भू आज्ञार्थ/Imperative)
- (५) अहम् विद्याप्रियं _____ । (√ अस् आज्ञार्थ/Imperative)
- (६) बालकः स्वाध्यायं _____ । (√ कृ विध्यर्थ/Potential)
- (७) त्वं गृहकार्यं _____ । (√ कृ विध्यर्थ/Potential)
- (८) वैरस्य नाशः _____ । (√ भू विध्यर्थ/Potential)
- (९) वयं उदारः _____ । (√ भू विध्यर्थ/Potential)
- (१०) सर्वे वेदज्ञाः _____ । (√ अस् विध्यर्थ/Potential)

3. (ब) सूचना प्रमाणे करो : (कोईपक्ष पांच) १०

3. (B) Do as directed : (any five) 10

- (१) देवदर्शनं _____ वयं धन्याः भवामः । (√ कृ संबंधक भूतकृदन्त/Past Participle)
- (२) विद्यालयं _____ अहम् पठनं करोमि । (√ गम् संबंधक भूतकृदन्त/Past Participle)
- (३) कृष्णः कंसं _____ अट्टहास्यं करोति । (√ हन् संबंधक भूतकृदन्त/Past Participle)
- (४) सः पुष्पं _____ प्रसन्नः भवति । (√ दृश् संबंधक भूतकृदन्त/Past Participle)
- (५) गणेशः मोदकान् _____ संतुष्टः आसीत् । (√ भक्ष् संबंधक भूतकृदन्त/Past Participle)
- (६) वयं राष्ट्रसेवां _____ प्रतिज्ञां कुर्मः । (√ कृ हेत्वर्थ कृदन्त/Infinitive Participle)
- (७) माला उद्यानं _____ प्रवृत्ता अस्ति । (√ गम् हेत्वर्थ कृदन्त/Infinitive Participle)
- (८) वीरः युद्धे शत्रुं _____ उद्यमं करोति । (√ हन् हेत्वर्थ कृदन्त/Infinitive Participle)
- (९) छात्राः फलानि _____ उत्सुकाः सन्ति । (√ भक्ष् हेत्वर्थ कृदन्त/Infinitive Participle)
- (१०) चारुदत्तः वसन्तसेनां _____ उत्सुकः अस्ति । (√ दृश् हेत्वर्थ कृदन्त/Infinitive Participle)

Seat No. : _____

XE-104

T.Y.B.A.

March-2013

Sanskrit : Paper – XI

(Grammar)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક ગુણ સૂચવે છે.

Instructions : (1) Figures to the right indicate full marks.

(૨) પ્રશ્નપત્રમાં આપેલો પ્રશ્નક્રમાંક જ ઉત્તરવહીમાં લખો.

(2) Write the same question number in the answer book as mentioned in the question paper.

૧. (અ) નીચે આપેલા શબ્દોના રૂપો આપો :

૯

1. (A) Give grammatical forms of the following words :

9

(૧) સપ્તમી એકવચન (ગમે તે ત્રણ) :

(1) Locative Singular (any **three**) :

રજની, અર્જુન, વાચ્, મધુ, યુષ્મદ્, વચસ્

(૨) ષષ્ઠી બહુવચન (ગમે તે ત્રણ) :

(2) Genitive Plural (any **three**) :

કરિન્, તસ્થિવસ્, સર્વ (સ્ત્રી.), નૃ, કિમ્ (નપું.), ઋજુ

(૩) તૃતીયા એકવચન (ગમે તે ત્રણ) :

(3) Instrumental Singular (any **three**) :

દુહિતૃ, ચન્દ્રમસ્, નીતિ, અદસ્ (પું.), ગુરુ, જન્મન્

(બ) નીચે આપેલાં રૂપો ઓળખાવો : (ગમે તે પાંચ)

૫

(B) Recognise the following grammatical forms : (any **five**)

5

મહ્યમ્, મારુતે, ધીમતઃ, યસ્યાઃ, મનાંસિ, વિદ્વાન્, પિતરિ, રાજ્ઃ, સરિદ્ભ્યામ્, અસૌ

૨. (અ) નીચે આપેલ ધાતુઓનાં રૂપો આપો :

૧૦

2. (A) Give grammatical forms of the following roots :

10

(૧) વર્તમાનકાળ દ્વિતીય પુરુષ એકવચન (ગમે તે બે) :

(1) Present tense 2nd person Singular (any **two**) :

$\sqrt{\text{કૃ}}$ (પરસ્મૈ.), $\sqrt{\text{રુચ્}}$, $\sqrt{\text{ત્યજ્}}$, અધિ + $\sqrt{\text{ઈ}}$

- (२) ह्यस्तन भूतकाण तृतीय पुरुष अेकवचन (गमे ते भे) :
- (2) Imperfect 3rd person Singular (any **two**) :
 $\sqrt{\text{हन्}}$, $\sqrt{\text{बुध}}$ (आत्मने.), $\sqrt{\text{चुर्}}$ (परस्मै.), $\sqrt{\text{ज्ञा}}$
- (३) आज्ञार्थ प्रथम पुरुष बहुवचन (गमे ते भे) :
- (3) Imperative 1st Person Plural (any **two**) :
 $\sqrt{\text{क्रौ}}$, $\sqrt{\text{भू}}$, $\sqrt{\text{या}}$, $\sqrt{\text{युध्}}$
- (४) विध्यर्थ प्रथम पुरुष द्विवचन (गमे ते भे) :
- (4) Potential 1st Person dual (any **two**) :
 $\sqrt{\text{दा}}$, $\sqrt{\text{अर्ह}}$, $\sqrt{\text{तुद्}}$ (आत्मने.), $\sqrt{\text{मुष्}}$
- (५) परोक्ष भूतकाण तृतीय पुरुष अेकवचन (गमे ते भे) :
- (5) Past Perfect 3rd Person singular (any **two**) :
 $\sqrt{\text{शक्}}$, $\sqrt{\text{गम्}}$, $\sqrt{\text{दा}}$ (आत्मने.), $\sqrt{\text{हन्}}$

- (ब) नीचे आपेला रूपो ओणभावो (गमे ते थार) : ४
- (B) Recognise the following grammatical forms (any **four**) : 4
यजेयुः, चोश्य, शक्नुवन्त, अदीव्य, समवर्तत, दधते, भूयात्, मृगयस्व, मोदेरन्

३. सूयव्या प्रमाणे करो : १४
3. Do as directed : 14
- (१) सन्धि करो (गमे ते त्रण) : ३
- (1) Form the Sandhi (any **three**) : 3
ब्रह्म + ऋषि, पो + अन, कः + अपि, चित् + मय, मातृ + आदेश, अश्वौ + उत्पततः
- (२) सन्धि छोडो (गमे ते त्रण) : ३
- (2) Dissolve the Sandhi (any **three**) : 3
गिरीशः, तद्धित, सोऽहम्, पुनरपि, नीरोगः, रुच्यर्थ
- (३) समासोनो विग्रह करी नाम आपो (गमे ते त्रण) : ३
- (3) Dissolve and name the compounds (any **three**) : 3
गुर्वादेशः, शीतोष्णम्, घनश्यामः, अनुरूपम्, त्रिभुवनम्, वज्रबाहुः
- (४) शब्द समूहोना समास रथो (गमे ते त्रण) : ३
- (4) Form compounds of the group of words (any **three**) : 3
तटं तटं प्रति, राज्यात् भ्रष्टः, न अङ्गं यस्य सः, देवपूजकः ब्राह्मणः, पाणी च पादौ च, सरसि जायते इति
- (५) संख्याओने संस्कृत शब्दोभां लपो (गमे ते भे) : २
- (5) Write numbers in Sanskrit words (any **two**) : 2
६८, २९, ४९, १६, ८२

४. (अ) सूयव्या प्रभाशे इपो आपो : ८
4. (A) Give the forms as directed : 8
- (१) अधिकतादर्शक (गमे ते भे) :
- (1) Comparative (any two) :
नमति, निष्ठुर, सुष्ठु, पृथु
- (२) श्रेष्ठतादर्शक (गमे ते भे) :
- (2) Superlative (any two) :
साधु, अल्प, ददाति, स्थूल
- (३) संबन्धक भूतकृदन्त (गमे ते भे) :
- (3) Gerund (any two) :
वि + $\sqrt{\text{जि}}$, $\sqrt{\text{चुर्}}$, $\sqrt{\text{प्रच्छ्}}$, $\sqrt{\text{गम्}}$
- (४) च्वि रूप (गमे ते भे) :
- (4) च्वि form (any two) :
मङ्गल + $\sqrt{\text{कृ}}$, मृदु + $\sqrt{\text{भू}}$, गङ्गा + $\sqrt{\text{भू}}$, पितृ + $\sqrt{\text{कृ}}$
- (ब) नीयेना वाक्यो सूयव्या प्रभाशे इरी लपो (गमे ते ऋण) : ९
- (B) Rewrite the following sentences as directed (any three) : 6
- (१) दुहितृणां कल्याणं भवतु । (स्वस्ति प्रयोजे / Use स्वस्ति)
- (२) तेभ्यः ऋषिभ्यः नमः । (नमः दूर करो / Remove नमः)
- (३) परिश्रमं विना सिद्धिर्नास्ति (ऋते प्रयोजे / Use ऋते)
- (४) अस्मिन् वने व्याघ्रः प्रतिवसति स्म । (स्म दूर करो / Remove स्म)
- (५) त्वरया अलम् । (अलम् दूर करो / Remove अलम्)
- (६) सीता पुष्पेभ्यः स्पृहति । ($\sqrt{\text{स्पृह}}$ ने भेदे $\sqrt{\text{रुच्}}$ प्रयोजे / Use $\sqrt{\text{रुच्}}$ in place of $\sqrt{\text{स्पृह}}$)
५. (अ) नीयेना वाक्यो सूयना भुजभ इरी लपो (गमे ते यार) : ८
5. (A) Rewrite the following sentences as directed (any four) : 8
- (१) नकुलैः वृक्षे रावः श्रुतः । (कर्तरि प्रयोग करो / Change into Active voice)
- (२) मयूराः नृत्यन्ति । (भावे प्रयोग करो / Change into impersonal passive)
- (३) विद्यार्थिनः गुरुं प्रणमन्ति । (कर्मणि प्रयोग करो / Change in to passive voice)
- (४) पश्यतः गुरोः छात्राः चायलं कुर्वन्ति । (अनादरार्थे षष्ठी दूर करो / Remove Genitive Absolute)

- (५) यस्मिञ्जीवति जीवन्ति बहवः स तु जीवति । (सतिसप्तमी दूर करो / Remove Locative Absolute)
- (६) छात्राः अध्ययनं कुर्वन्ति । (प्रेरक प्रयोग करो / Change into causal)
- (७) कुक्कुरः अपि स्वकीयस्थानके सिंहः इव आचरति । (नाभधातु प्रयोगे / Use denominative form)
- (८) सर्वे सदा निजकार्यं सुष्ठु कुर्युः । (विध्यर्थ कृदन्त प्रयोगे / Use potential participle)

(५) नीचेना वाक्यो सुधारीने इरी लपो (गमे ते त्रण) :

५

(B) Correct and rewrite the following sentences (any **three**) :

6

- (१) वयं चलचित्रं द्रष्टुं गच्छन्ति ।
- (२) सर्वाः मानवाः दृढनिश्चयाः भवेयुः ।
- (३) इयं सिंहः मृगान् हन्ति ।
- (४) वानराः सर्वस्मिन् वृक्षेषु भ्रमन्ति ।
- (५) शिशवः उपवने प्रसन्ने भवन्ति ।
- (६) भो राम, मे वचनं देहि ।

अथवा/OR

नीचेना वाक्योभां कौंसभां आपेल शब्दोना योग्य रूप भूकी ञाली जग्या पूरो (गमे ते त्रण) :

Fill in the blanks using correct forms of the words given in the brackets (any **three**) :

- (१) रामः रावणं हत्वा _____ आनयति । (सीता)
- (२) _____ जयघोषं कुर्वन्ति । (सुवीर)
- (३) _____ नगरं गन्तुं प्रस्थिता । (तद्)
- (४) महेशः _____ स्पृहयति । (मोदक)
- (५) ऋत्विजः यागं _____ । ($\sqrt{\text{कृ}}$)
- (६) मुमुक्षुभिः ऋषयः _____ । ($\sqrt{\text{वन्द}}$)

_____

Seat No. : _____

XE-104

T.Y.B.A.

March-2013

Sanskrit : Paper – XI
(Computer)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 40

૧. (અ) નીચેના પૈકી કોઈપણ ત્રણનો ટૂંકમાં પરિચય આપો : ૬
- (૧) C.P.U.
(૨) હાર્ડડિસ્ક
(૩) કન્ટ્રોલ પેનલ
(૪) ડેસ્કટોપ
(૫) ઈનપુટ-આઉટપુટ ડિવાઈસ
- (બ) નીચેની કીનો ઉપયોગ જણાવો (ગમે તે બે) : ૪
- (૧) શિફ્ટ
(૨) કેપ્સલોક
(૩) ટેબ
(૪) બેક સ્પેસ
૨. (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો (ગમે તે ત્રણ) : ૬
- (૧) વર્ડ ડોક્યુમેન્ટમાં લાઈન સ્પેસીંગ વધારવા શું કરશો ?
(૨) વર્ડમાં પિક્ચરમાં બોર્ડર ઉમેરવા શું કરશો ?
(૩) હેડર્સનો ઉપયોગ કરીને ભગવદ્ગીતા એવું લખવા શું કરશો ?
(૪) પેઈજના નીચેના ભાગમાં પાના નંબર ઉમેરવા શું કરશો ?
(૫) ચમત્કાર શબ્દને ફાઇન્ડ કરીને, તેને સ્થાને બલાત્કાર શબ્દને રિપ્લેસ કરવા શું કરશો ?
- (બ) નીચેના કાર્યો માટેની શોર્ટ કટ કીઝ લખો (ગમે તે ચાર) : ૪
- (૧) ડોક્યુમેન્ટને સેવ કરવા
(૨) ડોક્યુમેન્ટને પ્રિન્ટ કરવા
(૩) આખા ડોક્યુમેન્ટને સિલેક્ટ કરવા
(૪) શબ્દને ઘાટો કરવા
(૫) શબ્દની નીચે લાઈન કરવા
(૬) ડોક્યુમેન્ટની કોપી કરવા.

૩. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો (ગમે તે પાંચ) :

૧૦

- (૧) તમારા કોમ્પ્યુટરની ફાઈલમાંથી સ્લાઈડમાં ઑડિયોને ઈન્સર્ટ કરવા શું કરશો ?
- (૨) ડોક્યુમેન્ટમાં એક નવી સ્લાઈડ ઈન્સર્ટ કરવા માટેના સ્ટેપ્સ લખો.
- (૩) સ્લાઈડને કોપી-પેસ્ટ કરવા માટેના સ્ટેપ્સ લખો.
- (૪) સ્લાઈડને પ્રથમ ક્રમેથી ચોથા ક્રમે મૂવ કરવા માટેના સ્ટેપ્સ લખો.
- (૫) સ્લાઈડ સોર્ટર-વ્યૂ અને સ્લાઈડ શો વ્યૂ વિષે માહિતી આપો.
- (૬) ટ્રાન્ઝિશન એપ્લાય કરવા શું કરશો ?
- (૭) પાવર પોઈન્ટમાં આવતા એનીમેશનના ચાર પ્રકારો જણાવો.
- (૮) સ્લાઈડમાં ક્લિપઆર્ટ ઈન્સર્ટ કરવા માટેના સ્ટેપ્સ લખો.

૪. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો (ગમે તે બે) :

૫

- (૧) એક્સલ શીટમાં કોલમની પહોળાઈમાં ફેરફાર કરવા શું કરશો ?
- (૨) સેલ કન્ટેન્ટને કટ અને પેસ્ટ કરવા શું કરશો ?
- (૩) મર્જ એન્ડ સેન્ટર કમાન્ડનો ઉપયોગ શેના માટે થાય છે ?
- (૪) વર્કશીટને રીનેઈમ કરવા શું કરશો ?

૫. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો (ગમે તે બે) :

૫

- (૧) નેટવર્ક એટલે શું ? તે જણાવી, નેટવર્કના પ્રકારો જણાવો.
- (૨) ઈન્ટરનેટ દ્વારા તમે શું શું કરી શકો છો ?
- (૩) બ્રોડબેન્ડ કનેક્શન શું છે ?
- (૪) ઈમેઈલ એટલે શું ? ફોટોગ્રાફને ઈમેઈલમાં એટેચ કરવા માટેના સ્ટેપ્સ લખો.